

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך ז, תשט"ז

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

„אל נכון“

לרשימתו של מר ר' ספן „שמות פרטיים וגלגוליהם בניבים“ (לשוננו לעם, אב תשט"ו) יש להוסיף אצל „על לא דבר“ את הניב „אל נכון“, הלקוח משמ"א כג, כג, ושם כו ד. מעצם הכתובים ברור שפ, כי הכוונה בשם נכון היא למקום בקרבת מדבר זיף דרומית לחברון, אך כבר בתרגום יונתן נתפרש „בקשוט“, כלומר כתואר הפועל „נכונה“.

הכתובים מדברים בעדם:

ויעלו זיפים אל שאול הגבעתה לאמר: הלא דוד מסתתר עמנו במצדות, בחורשה, בגבעת החכילה אשר מימין הישימון... ויאמר שאול: ברוכים אתם לה' כי חמלתם עלי. לכו נא... וראו ודעו מכל המחבואים אשר יתחבא שם ושבתם אלי אל נכון והלכתי אחכם... כלומר: שאול מועיד לזיפים כמקום פגישה את נכון, שלא יצטרכו לאבד זמן בהליכה מרובה אל הגבעה, כאשר ירצו להודיע לו היכן

דוד נמצא. אילו לא היה נכון שם מקום, היה אל נכון
בפסוק זה מיותר בהחלט. ואמנם נזכר נכון אחיכ כמקום.
שאליו בא שאול לרדוף אחרי דוד: וישלח דוד מרגלים
וידע כי בא שאול אל נכון (כא ד). והלא ברור, שאילו
היה אל נכון תה"פ, היה אומר בהכרח: וידע אל נכון
כי בא שאול!

כדי לומר דבר בשם אומרו אציין, כי על נכון כשם
מקום העיר לפניי בקצרה מר י' ברסלבסקי עוד לפני
שנים רבות, ועי' גם במאמרו של ד"ר ז' וילנאי, לשוננו י"א,
עמ' 114-115.

נכון בקשר לשם מקום נמצא עוד פעם אחת במקרא:
ויבואו עד גרן נכון (שמ"ב ו ו; דה"א יג ט-גרן כידן).
ברם, אין קשר לכך עם מקומנו, שכן גורן נכון הייתה, לפי
הכתובים הנזכרים, במערבה של ירושלים, ואילו נכון —
בדרומה של חברון.

דניאל לייבל

1. [העירני מר ד' ירדן, שדעה זו הובאה כבר בספר השרשים
לר' יונה אבן ג'נאח. אף מנדלקרן בקונקורדנציה, בחלק השמות הפרטיים,
רומז לאפשרות זו. — מ"מ.]